

Тебе,
Богородице,
Поборнице
- Војвотко,
ние, слугите Твои,
откако од зло се
спасивме,
песна пофална Ти
воспеваме.
Како Онаа, Која има
сила непобедлива,
од секоја опасност
ослободи нè, за да Ти
повикуваме:
"Радувај се, Невесто
Неневестна!"

Пишува:
аџика Живанка ФИЛИПОВСКА

Акатистот претставува поетско-ликовна целина, поетска благодарствена и пофална композиција, неседечка песна, посветена на Богородица.

Оваа химна е најкомплексна и најобемна поетска форма во црковната химнографија. Таа станува инспирација за нејзиното ликовно прикажување во уметноста.

Зборот "акатист" произлегува од грчкиот збор "а"- не;

"kathizō" - седи (што значи не седи). Значи, името Акатист го добил поради тоа што за време на неговото богослужение на верниците не им е дозволено да седат. "Акростихни" - химна во чест на Богородица испеана на почетокот на седмиот век, во времето на цар Ираклиј, по повод ослободувањето на Цариград, постигнато со Нејзина помош.

Во времето на царот Ираклиј (кој царувал од 610 до 641 година), Грчкото царство истовремено го нападнале Персијците и Скитите. Војските на персискиот цар Хозрој и скитскиот Хаган, го нападнале Константинопол (Цариград). Сарвар, војвода на персискиот цар Хозрој и скитскиот кнез, со огромна војска пристигнале до Цариград, го опколиле и долго време го мачеле отцепувајќи го од преостанатиот свет. Тогаш патријархот Сергеј (патријарх на Константинопол), земајќи ги чесните крстови (од Чесното и Животворно дрво) и светите икони (особено Неракотворната Христова икона и Чудотворната икона Одигитрија - Патеводителка), како и Ризата на Пречистата Богомајка, почнал да ги обиколува градските ѕидини, со солзи вршејќи литии и молепствија. И по милоста Божја, со посредство на Пресвета Богородица, престојничката на чудесен начин била спасена од Варварите и на Грците им била дадена славна победа над Персијците и Скитите". Значи, Пресвета Богородица ги спасила христијаните од нехристијаните. "Зашто кога патријархот и духовништвото по усрдните молепствија пред иконата на Пречистата Богомајка ја спуштија Нејзината риза

СВЕТАТА КРПА СО НЕРАКОТВОРНИОТ
ЛИК - ОБРАЗ НА ГОСПОД ИСУС ХРИСТОС

во водата, морето се раздвижи (се разбрани) и ги потопи непријателските кораби; во исто време се збркаа и непријателите кои беа на копно, па грчката војска без големи маки ги разби". И оттогаш, за спомен на ова прекрасно чудо на Пресвета Богородица бил востановен овој празник.

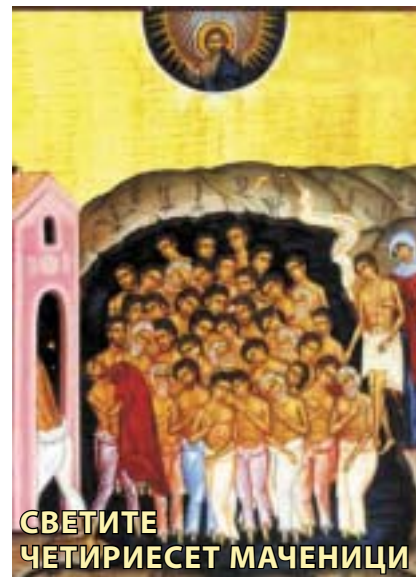
Првиот Акатист е составен

нато дека по паѓањето на Византија и на земјите кои биле под нејзино културно владеење под османлиска власт, овој циклус станал дел од задолжителната програма во трпезариите во светогорското ѕидно сликарство, како и во поединечни споменици во Романија, Бугарија, Црна Гора, Србија, Грција, насликани во XVI и во XVII век. А во

"И ЈАС СУМ Х

во слава и чест на Пресвета Богородица. Негови можни автори се: Јоан Дамаскин, Роман Слаткопеец, Патријархот Сергеј, Патријархот Фотиј и други личности. Постои и Акатист во чест на: Пресвета Троица, на Исус Христос, на Ангелските Сили небесни, на Светиите Божји, на чудотворните икони на Божјата Мајка итн.

Во многу манастири и цркви во нашата татковина, како и во цел свет, на ѕидовите се насликани и прикажани 25 претстави од пофалната химна, Благодарствената химна кон Пресвета Богородица-Акатист. Ке се потсетиме на најстарите претстави на оваа Химна кон Богородица во Македонија, Романија, Грција и Србија, кои датираат од XIV-XV век. Нив ги наоѓаме како во ѕидното сликарство, така и во илуминираните ракописи. Во светската и во христијанската историја е поз-

СВЕТИТЕ
ЧЕТИРИЕСЕТ МАЧЕНИЦИ

периодот на османлиското владеење, особено во XVII век, претставувањето на Благодарствената химна кон Богородица - Акатист, го наоѓаме во повеќе споменици на ѕидното сликарство во

**ЛИТИСКА ИКОНА ОД ОХРИД.
БОГОРОДИЦА ОДИГИТРИЈА -
ПАТОВОДИТЕЛКА**

но и со восхитување, сите присутни на Богослужбата ја пеат повеќе пати прекрасната песна "Возбраној воеводје". Семилостивата Божја Мајка, која е Милост пред Творецот, ја молиме да го воздигне човештвото од земниот до небесниот свет.

За да се состави "Химната кон Богородица", "за да се сплете тој пофален венец, авторот берел обилно цвеќе од богатата градина на Светото Писмо, од црковната историја и делата на светите отци". (дел од беседата на отец Димче Бојковски)

На 22 март се прославува празникот Свети Четириесет Великомаченици-Младенци. Тропарот на овој празник гласи: "Со страдањата на светите, кои за Тебе настрадаа, биди умолен, Господи, и сите наши болести, Ти се молиме, исцели ги, Човекољупче". Светата Црква ги знае имињата на овие Свети Четириесет Великомаченици, а тие се: Кирион, Кандид, Домн, Исихиј, Ираклиј, Смарагд, Евноик, Валент, Вивијан, Клаудиј, Приск, Теодул, Ефтихиј, Јован, Ксантиј, Илијан, Сисиниј, Агиј, Аециј, Флавиј, Акакиј, Екдит, Лисимах, Александар, Илија, Горгониј, Теофил, Дометијан, Гај, Леонтиј, Атанасиј, Кирил, Сакердон, Николај, Валериј, Филоктимон, Северијан, Худион, Мелитон, Аглај. Светите Четириесет Маченици почнале да ги мачат на 26. 2. а ги предале своите души на 9.3. по стар календар, или 22.3. по нов календар, во 320 година, за време на императорот Ликиниј.

Св. 40 Маченици биле млади, убави јунаци во битките, со ист чин, мудри и набожни христијани. По наредба на војводата Агриколиј и кнезот Лисиј, мачителите ги врзале светите маченици и ги фрлиле во студеното езеро. Само еден од нив не можел да издржи, излегол од езерото и влегол во бањата со топла вода, која мачителите ја поставиле покрај езерото и веднаш "се растопи како восок... и падна мртов". Стражарот Аглај видел како светлина од небото ги осветлува мачениците и како пресјајни венци се спуштале врз нивните глави. Се фрлил во езерото извикувајќи: "И јас сум Христи-

јанин!" И "на неговата глава се симнал последниот - 40. венец".

Утредента мачителите се изненадиле кога ги виделе мачениците, живи и непремрзнати. Наредиле да ги одведат на мачилиштето, каде што им ги искршиле колената на ситни парчиња. Св. Маченици му ги предале своите души на Господа, само најмладиот Мелитон сè уште бил жив. Носен на грбот на својата мајка, која трчала по колата со мртвите тела на мачениците, младиот маченик, со насмевка на усните, го испуштил својот дух и мајка му го ставила неговото тело над телата на неговите свети другари. Телата на мачениците ги изгореле, а коските кои останале ги фрлиле во река. Епископот Петар, заедно со својот клир, во темната ноќ, на површината на водата, ги виделе коските кои светеле како ѕвезди, ги собрале и чесно ги погребале.

**Со благослов на Неговото
Високо Преосвештенство
Митрополит г. Горазд**

АПЕЛ

Манастирот "Си Свети" има огромно културно и историско значење, тоа е свето место на многу чуда. Редакцијата "Македонско сонце" упатува апел до сите Македонци во државава и до оние кои се наоѓаат насекаде во светот да го дадат својот финансиски придонес за негово обновување и одржување, за да го зачуваме од забот на времето.

Чудата на манастирот "Си Свети" се бројни за: исцеление, имање пород, одржување во живот, среќа, радост и сл.

МАНАСТИР "СИ СВЕТИ" ("СИТЕ СВЕТИИ")

Жиро-сметка:
530-0003005453-64
ОХРИДСКА БАНКА А.Д.
ОХРИД

РИСТИЈАНИН"

"Za{ to koga patrijarhot i duhovni{ tvoto po usrdni te molepstvija pred ikonata na Pre-istata Bogomajka ja spu{ tija Nejzinata riza vo vodata, moreto se razdvi` i (se razbrani) i gi potopi neprijatelski te korabi; vo isto vreme se zbrkaa i neprijatel ite koi bea na kopno, pa gr-kata vojska bez golemi maki gi razbi".

Македонија. Затоа можеме да кажеме дека оваа химна е благодарност кон Божјата милост и дела, благодарност кон Милосрдната Богородица со непобедлива сила и кон светителите, но и спомен и благодарност кон зографите, кои со своите уметнички дела во манастирите и во црквите во Македонија и во цел свет ги овековечиле настаните од Акатистот. Нивните дела се од исклучително значење, не само за поддршка на духот на нашиот народ, туку и за националното препознавање и иден-

титетот низ вековите. Акатистот е составен од четири дела и секогаш се одржува во петок. Се богослужи во првите пет петоци во Велигденскиот пост, во попладневните часови. Химната содржи 25 стиха и тоа 12 песни (т.н. икоси) и 13 песни (т.н. кондаци). Во нив основна тема е Благовештението. Сите икоси завршуваат со зборовите: "Радувај се, Невесто Невестна!" Сите кондаци (со исклучок на првиот) завршуваат со зборот "Алилуја". На почетокот од Богородичната химна, глас-